

STATUTA ILITI NAREDBE SLOBODNOGA I KRALJEVSKOGA VAROŠA KRIŽEVEČKOGA

Archivium liberae regiae Civitatis Crisiensis
Arhiv slobodnog kraljevskog grada Križevaca

Fasc. XVII, No 2

Dr. sc. LJUDEVIT PLAČKO

Smičiklasova 26, HR - 48260 Križevci

NAJSVETEŠE CESAROVE I KRALJEVSKE SVETLOSTI

Gospe Gospe najmilostivneše određene vu sloboden ov i kraljevski Varoš Križevčki, Cesarovo-Kraljevske dvorne Kameraliske Komisie z imenom istoga Varoša Magistratušu i občine obznanjuje se: Vezda spomenutoga predi Gornjega i Dolnjega Varoša Križevčkoga Pravicom orsaškem, navlastito artikulušem 103.-1659., 127.-1715, 95.- 1723. let, i zadnjič 57. leta 1741. slobodno odsuđena jedinščina, po određene radi toga artikuluške Komisie z načinom onde očitovanem, na dostoini konec dopeljana, visoka spomenuta Zmožnost Cesarovo-Kraljevska, za naredbu na spodobu drugeh dobro naredjeneh Kraljevstva Vugarskoga varošev nutrašnjega istoga z prvem načinom vjedenenoga varoša stališa, i po njem za vpeljati, tak zaradi občinskoga njegovoga Gospodstva, kak i očivestne službe z dostoinem redom i za postaviti jednaki činjenja način, zgora rečenu Komisiu Kraljevsku Komorsku vu imenovani Varoš ov odredjenu, milostivno bi bila odlučila i odredila koja određena Komisia Kraljevska, najmilostivnešem njih Zmožnosti Kraljevske zapovedim, za dostojnu poniznost svoje dužnosti, iz glubline pokornosti zadovoliti, ter se čase ove Statumov punktume za potlanji red i službe mesta ovoga Kraljevskoga način spadajuća sudcu, konzulu, postavljenom kapitanu i senatušu občinskemu otcu, takaj i ostalem istoga varoša oficerom, i vse občine, za vse kotereh ravnanje, znanje i dostojno

obderžavanje za čas, do milostivnoga naime veliko spomenute Cesarovo-Kraljevske Zmožnosti potvrđena, van jest dala - i naime:

PERVIČ: Na poniznu istoga Varoša prošnju, na milostivno razlučenjenju, najsveteše Cesarovo-Kraljevske Zmožnosti donaša se, da magistratuška Varoša ovoga restauracia, od vezda i na potlam, vsako leto dneva 15. meseca novembra, svetoga naime Leopolda obslužava se, ne vendar drugač, nego poleg prije toga visoko spomenute njih Zmožnosti najsveteše, milostivnoga restauracijskoga mandatura po slavne kraljevske vugarske Dvorske Komore Varošu ovomu odlučeno da se izvesti, niti vu priliku, ako bi se metem toga pripetilo kakovoga zpražnjenja zvan takove restauracie nikakova čast nadomestiti ima se, nego substituškem načinom istom, i to navlastito sučevska, i drugeh bolje potrebnih oficerov (ne pako senatorske, ali asesorske) časti preskerbe se, (na ov pako restauracie način, nijeden zmed purgarov, ali zmed drugeh kojeh god, zvan magistratuških person, i dvajseti četireh ljudih, iliti izebrane občine, i drugeh podložne časti obnašajiči pustiti nema se, poleg toga ostali vsi purgari, i drugi to slišajuči, od iste magistratuške restauracie i onda od vse votisacie zvergavaju se. I zmedju gori rečeni pako restauratori, z ovem redom vu načinu restauracie **budu hodili**).

DRUGOČ: Da od vseh zmišlavanih, zhodisok, i kojeh god osebuineh interesentih i podmainostih (kotera vu ovom punktumu pod veliku

Napomena: Izvorni tekst prepisan je sadašnjim načinom pisanja pojedinog glasa.

kraljevskoga zbantovanja kastigu prepovedaju se) čisto zderžavsi se, isti dan restauracie vu hižu varošku ob vure osme vjutrenje skupa spravleni i odonud za posluhnuti sv. mešu i zazvanje Duha Svetoga vu cirkvu farnu redom nai idu; obverženemi pako duhovnemi nazad z ovem redom vu varoške hiže doidući, restaracie da se primu, i naipre zperv konca milostivni restaturaciumski madatum, i vu spodobe njegove poslan Kame-ralski dekretum z navadnem tojeto horvackem jezikom da se očituje; potom sudec, konzul, kapi-tan i ostali oficeri senatorov kojeh god časti, (ako im zadovolstvo činili budu). Vekovečne notariusu takaj i fiskališa koj takaj, zvun ako bi nevrednostni bili donešeni, ili ako bi sami hotonce resignovali, vu častih svojeh čuvaju se. Naj prvič izebrana občina, ili dvaiseti četiri ljudi, ako bi može biti vutom vremenu vakancia časti kotere asesorske pripetila se, iz purgerov priličneše potlam sena-tori iz izebrane občine naise ispune, i tak tribunus plebis ili otec občinski, za njim sudec. Tako i os-tali oficeri naj se izbiraju, sudec naime vsigdar vu cirkve farne po gosponu mesta plebanušu, drugi pako vsi vu hiže varoške po notariušu varoškom da se zaprisegnu, vu izbiranju pako ov način naj se obderžava.

TRETIČ: Da vsakom svoju čast rezignu-vanomu oficeru, dva jošte drugi da pridadu se, ter tak vsi tri prilični i bolje pristojni, i vu ovom kraljevskom mestu dobro vredni, i nakoliko mo-guče da budu pismeni ljudi, po magistratušu (zvun, ako bi bil poleg komisar kraljevski, komu kandi-dacija se dostoi), iz jedne naime i druge strani, gornjega i dolnjega predi, vezda pako zjedinje-noga varoša, nai se kandideraju. I zadnič, vota od vsakoga senatora i zebranoga človeka, iliti asesora, poleg načina po komisie odlučenoga, po globušček vu ladičku z tremi predelci provede-ranu puščene nai se jemlju, tak naime da vsakomu koteri zbiral bude tri globusi, dva naime černi, kaj ne budu votum znamenovali, jeden pako beli votum znamenujući, dati se imaju. Imenovanem pako predložem poleg vsakoga prelca imena kan-dideraneh naise prilepe. I potlamkam vsi koji štiti ne bi znali, tak takovem nai se pove na reči, gde kojega ime je prilepleno, i tak gdo komu od kandideraheh votum svoj dati bude hotel, tam

beli globušec naj dene. Černe pako globušce gde drugeh dveh imena budu pustili, i to zato da se ne zezna komu globus beli votum znamenujući dal je. I zato takaj koteri zbirali budu, osebuinie pako priprostejši, naise dobro upute, da takove globušce vu rečene predelce puščajući nikomu ne bi kazali. I po dokončanem reda votisacije nai se očivesto na stolu senatorskom broje globušci. Kojeg vekšina votumov dopane on izebran na ovu ili onu čast bude. Da pako vu očivesteh votume falinga ne bude, zgora rečeni vsi koji zbiraju, na posel resta-racije (ako očivesto spričani nebi bili) dojtj dužni budu. Vu druga vendar navadna magistratualska spravišča zebrana občina (ras ‘tribunusa plebis’) nikak doiti ni dužna, zvan ako bi se od dugovanja gospodarstva, ali drugoga občinu purgarsku doti-kujućega posla dokončati bi se vtegnulo, po sucu ima se dozvati radi takvoga občinskoga posla i ima se posluhnuti. ‘Tribunus pako plebis’ koj do vezda na slišanem imenom fiskus zval se je, od vezda i na potlam zrečenom ‘tribunusa plebis’ imenom bude se ozval, kakti občinski pregovoritel pri svakom spravišču na pervo biti mora, na duše občinske pazeči i od strane občinske s tihočom i poniznostjum koja potrebna bude. Na pervo da, drugač isti ‘tribunus plebis’ na druge krive službe, kak do vezda nepristojno bilo je, nikak nai se ne pošilja. Vse pako po dokončaneh zgora rečenem načinom restauracie magistratualske na imenoga načina kak je zveršena na pismu magistratualceh, ostaleh oficerof i asesorov časti, kak takaj začitu-vanjem dugov, komu naime varoš bi bil dužen z pitavljanje: Kada” Od koga” Zaradi kojeg zroka” i zkakvoga interesa” i je li, i na kulikom naplaćen, ali još nenaplaćen, isti dug pravičnu i zveršenu relaciju vu dvojem egzemplaru: Jednom naime slavne Kancelarije Vugarsko-Dvorne, v drugem pako slavne Komore takai Vugarsko-Dvorne med vremenom jednog meseca od terminuša včinjene restauracie, računajući vsako leto, ima se poslati.

ČETERTIČ: Poklamkam do vezda ni niti jedenput vu tjednu spravišče magistratualsko na-vadno ne bivalo, i zbog toga tak očivestnoga, i pravice dvorba kakti i drugeh, tu se veliko za-deržava, nje večkrat terpeti moralo se. Zato vu ovom punktumu dokanča se da od vezda i na pot-lam, takvoga spravišča magistraulskoga već puti, a

najamnje triputi, i vu porebitih poslov kaj večkrat da se naj obderžavaju. I vu takve prilike tužbe i posli za previgjene po sucu, ak njega doma ne bude, ali očivestno spričevanoga, po namestniku zmed staršeh senatorov suca za vsem dostoinostjum, poštenjem i pravičnostjum na pervo naj se dadu i sudbeni čini po notariušu naj se prečteju, i takaj z jezikom rođenem naj se rastolmače, ter tak po magistratušu i kakti asesoreh kad na pervo biti budu potrebni, z dostojnim načinom prez vsakoga razgovaranja, pregovaranja k poslu na pervo danomu ne spadajučeg vredno, mirno i prez vsakoga štropota naj se pregovaraju, niti votum jednoga ali drugoga po ostaleh, kak do sada znalo se je činiti, naj se ne premeču, ali dspozicije i dokončanja magistratuška jedamput načinjena, zvan ako bi velik i neznan pripetil se zrok, poleg volje jednoga ali drugoga nikak se naj ne preobračaju, ili od dokončanja naj se ne zderžavaju, nego poleg slobodnoga vsakoteroga votuma i nakanjenja posli previdavaju, dokončana pako poleg potreboče posla kak najbolše biti bi moglo, takaj na konec dopeljaju i kraju.

PETIČ: Ni prez čuda spasila odlučena ova komisija, čine i protokoluma varoške prek male, i one jako zmešane i prez reda, da iz njih teško kaj iziti more. Zvun toga ni mesto kakovo sigurno za nje kada bi se čuvali. Zbog toga vu ovom pametumu određuje se, da od vezda i na potlam protokolum magistratualski zveršeno napravi se, i zato naj prvič, dan i leto obderžavanoga spravišča, potlam pred koim sudcem, i senatorom, kakovi posli, i pravde ali prošnje na pervo vzete budu. Vsa zveršena po notariušu varškom naj se improtokoleraju i takove improtokolacije po vsakom spravišču magistratuškom. Ali pak ako kratkoča vremena, ali poslov vnožina, bi skratila vu prvom dojdjučem spravišču naj predi vsigdar da se prešteju. Zvan ovoga pak magistratuškoga protokoluma drugi takaj razlučeni protokolumi da se budu deržali: jeden naime za spise, drugi za grunt, treiti za asignacije i komisije preceptoru ili komorniku davane, četerti za purgere prijete, koteri vsi zastalemi čini i pravicami i s pismi dostojnem redom registreranimi, vu sigurnom kojem mestu za posel po magistratušu kaj bolše preskerbleni da se čuvaju. Mesto pako ovo, kakova ladica vu

kojoj ovoga varoša pismena, dugovanja i pravice stale budu, duplišni ključevi da se imaju, i vu ove tulikaj vekši pečat varoška mensa, za vsakdašnje zapečaćuvanje listov i ostaleh za potvrgjivanje potrebnih poslov ima se pri rukah sudca da ostavi (za potvrđi-vanje da se čuvaju ključki od mesta, iliti arhivijuma, jeden pri notarijušu, drugi pri sudcu. Od rečene pako ladice jeden pri tribunušu plebis, drugi pako takaj pri sudcu da budu).

ŠESTIČ: Poklamkam časti sudca bi bilo milostivne mandatume kraljevske, dekretume komorske, i druge vsakojačke liste i posle varoša ovoga slišajuće bi k sebi prijemali i nje odpirali, tako i spravišča i deputacije obznanuvali, i onde na pervo dana datirali. Senato-rom dužnosti budu vu obznanjena koji na takova spravišča i deputacije za odlučenu vuru doiti i do kraja spravišča onde ostati imaju. Niti jednom bez očivestnoga zroka sudcu danoga ostati smeti bude. Ako bi pako potreboča sobum donesla da jeden ali drugi vu takovo spravišče magistratuško doiti nemogući su, dokončana ništa manje prez njegovoga nepervo bitia zvekšinom votumi vučinjena, za svezalna i skladna budu se imala, niti oni zverhu toga kakovu suprotivčinu (zvan ako bi nekše za jednoga ali drugoga dugovanja imali znanje) budu mogli napraviti.

SEDMIČ: Občinska vutom tužba vu vuhah Kaljevske ove komisie dana je. Kak i sama komisija tako i vnogeh zrokov v pamet je vzela, da nekoteri poleg ovoga varoša vu pervoj su častih purgerske postavljeni suprot purgarom, pače oficerom svojem sebi spodobnem proti se postavljaju, i svakojakemi krivičnemi rečmi nje pisane, koja kaiti ni samo kerščanske ljubavi suprotivne jesu, nego tako i vnoge druge nedostojnosti i suprotstivčine za sobum vleči navadna su. Zato takovi z ovom jako opominjaju se, da od ove takove slobodne navade habaju se i sve one koteri purgari jesu vu ljubavi i dostoinom poštenju da ponašaju se.

OSMIČ: Purgari takai vu ovom slobodnom i kraljevskom Varošu Križevečkom tak tverdokorni znahajaju se, da nikakov premišljavajući

podložnosti svoje zrok pretpostavljenomu sebi magistratušu i sudcu, kakti poglavarom, sebe proti postavljati, naređenje njihovo za nikai devati, nekoj pako takai sodišča obslužavati, dokonke činiti i ljudstvo na zburkanje nadigati podufaju se. Zato vu ovum pametumu dokonča se, da odvezda i napotlam, ako koteri zmed purgarov s činom, ali rečjum suproti sudcu ali magistratušu i njihovom dokončanju, ali određenju, tverdokorno proti stati, ali gore spomenutem nedopušćenem činom sebe priložiti, ali takova zla napervo dati bi se podufal, on i takov kakti spačitelj i mira občinskoga zmešavec, s kaštigum pregorske spodobnum prez milošče da se kaštiga. Dapače, zbog zroka vekšega možebit zburkanja s akcium fiškalskum k sudcu da se pritegne, i tak poleg pravic orsagskeh jakše da se kaštiga.

DEVETIČ: Odlučena ova komisija vupučena je vutem, da kada naime kakovi podanki i terhi na purgare bili su postavljeni, kak do sada, magistratus iliti senatori, kak takai plemeniti ljudi i redovniki, od takovih terhov i podankov prosti bili su, tak vu pametumu ovom spodobne artikulušu 77., leta 1715. određeno je. Od sad pak, tak magistratus iliti senatori, i ostali oficieri varoški, kak takai ljudi plemeniti, redovniki i vsi militarci, koji na jurisdikciji ovoga varoša grunta imaju, jednake terhe od imetkov svojeh, kakti ostali purgari podnašati budu morali.

DESETIČ: Dosad kaiti občinski varoški dohotki nekuliko iz falinge funduša i dohotkov, nekuliko kaiti pravoga gospodarstva pri varošu zverhu dohotkov varoškeh ni bilo, za občinske potreboče za dosta nisu bili, to da se je delalo znaideno je, da kada kakova potreboča varoška bila bi i na takovu za predobiti stroški potrebni bi bili, tak takove stroške taki ali na purgere nametati, ali pako od kojega posuditi navadno je bilo. Vezda pako na to da takai magistratus, senatori i ostali časti varoške imajući oficieri letne plače imati budu mogli, još vekši i on stalen funduš potreben bi bil odkud tak zato kak takai da vu rečeneh takoveh impozicijah obderžavala, vu pametumu ovom dokončano je, da na spodobu drugeh dobro naređeneh varošeh ovde takai stanovita odlučena, i takova na spodobu

potreboč vu letu vučiniti moraju se letna kvota iliti kuliko jeden ali drugi davati bi moral, na vsaku hižu i ostale imetke purgerske poleg vutom poslu vučinjene impozicije na hiže i grunte kakti daču jednako i pravnih no razlučenu nai se postavi, i ova vu dnev naime svetoga Juraja i Martina biskupa terminuše po varoškom preceptoru iliti kamerarijušu poleg dane njemu komisarske institucije pravo nai se inkasera iliti skup spravlja, niti več tak kak do sada vučinjeno je, da su restancije na veliko dohajale, od sada pod veliku kaštigu takove restancije skup spravljati zapoveda se; Kak takai

JEDENAISTO: Gore somenutu impoziciju iliti daču, tak ostale takai vse varoške občinske dohotke koji vu kasu občinsku spadaju, sam perceptor poleg asignacije od magistratuša dane, vu razdvojenom protokolumu zapisane naj prijemlje; Kak takai erogacije, iliti van davanje, ne drugač nego poleg magistratuške komisije i oneh koji prima kvietancie naj včini. Isto tak vu potreboče pako silne takai poleg sudca asignacije (naj prijemlje). Tak vendar kak berže magistratuš ves bude skupa, da se referuje. Bez sudca samoga takva asignacija z magistratušum nai se premeni, ali pak ista po magistratušu nai se autentikuje, iliti podpiše. Zadnič, isto perceptor poleg dane kame-ralske 'idee' iliti naredbe, i načina po komisije, za vekše i v znanost vpučene po njemu napravljenoga, i vu instrukcie njegove postavljenoga, račune zverhu prijete, i van dane, napraviti i tak napravlene magistratušu, i nekojem zmed izebrane občine nato odlučene, med dvemi meseci naiveč za prevideti naj da. I tak po vučinene revizie vu drugeh dveh meseceh takove račune zevsemi pismi vu jednom paru vu slavnu Komoru Dvorno-Vugarsku naj pošle. Ne drugač z otum prilikum takai farne cirkve račune po šikotoru cirkvenom napravljene i po magistratušu pred nazočnim taki budućem mesta plebanošem reviderane, takai vu paru naj pošle. Kai takai z ovum prilikom jako opomina i prepoveda se magistratušu, da ne bi koji pod kaštigu dupla povračanja iskal. I vekše još kaštige za prijemanje kakove dače, ali drugoga kojega spodobnega pušćal se, ili more biti drugom pustiti se dal, zvun perceptora na to odlučenoga.

DVANAISTO: Nai pazi magistratuš vu to da na kakovo staine z občinskemi stroški delati, pravde takai i procesuse suproti sebi, ali on suproti komu podignuti, kak vu prodavanje občinskih varoškeh fundušev, još menje oslobađanje hiž i gruntov purgarskeh pustiti se, niti takaj duge kakove vu imenu varoškom vučiniti, prez predi vučinene v slavne Komore vugarsko-dvorne reprezentacie, i na to doblenoga od milostivne i presvetle naše poglavnice dopušćenja podstupil. Komu pako sada dužen je, takove duge kaj naj berže isplatiti naj se tersi, kaj grunti dosad zadnič odlučeni jesu, one kaj naiberže nazad naj se pribave i koji slobodni su za nikaj derži takovu osloboščinu koju magistratušu (kakti samo ovoga kraljevskoga varoša 'paritellu') prez znanja i milostivoga privođenja prezmožne Gospe naše zemelske dati ni bilo dopušćeno, občinskemi tekami priložiti imaju se.

TRINAISTO: Prilikum onum kada koj vu purgariu priemle se, nai bude spomenek augustuša 12. leta 1729. da se mežebit ne bi priemali kakovi tepci, neznani, ali koga gospona ali dominiuma podložniki; od oneh pako koji žele purgari biti, predi određena suma penez, tako zvan jednoga rajniškoga, zbog spraviti oružje suproti ognju, od vsakoga zaseb dati moranoga. Od domaćeih naime purgarskeh sinov f(ilirov). 6, od stranske pako f.12 potrebuвати moraju se, i tako vsi penezi takovi vu varošku kasu postaviti imaju se. Potlam pako obećanja mesne podložnosti, poleg načina prisege purgarske vezda po komisie van danoga vzeti ima se. I tak potlam zapriseženi, vu razlučeni Protokolum za to deržani zapisani, za purgare imaju se, i vseh purgarske občinske dobrote i pravice vuživati budu mogli. Drugač, koji ovo ne zverše i ne vučine za priproste lestov stanovnike i priselce deržati se imaju, i tak kakti nepurgari pre napisaneh doborot i sloboščin varoškeh vuživati nikak ne budu smeli.

ČETIRINAISTO: Sudec i magistratuš takove peneze do sada med se deliti i druge taki dohotke, kaiti ni imal plače letne, vživati i za se jemati navaden bil je. Vu punktumu ovom zato dokonča se, da od sad i napotlam, vsi oni imetki i

dohotki koje predi sudec i magistratuš je bobival, za dobro varoško vu kasu obernuti se imaju, kak takaj i plenež, /zvun takse sudbene i dirsagov, poleg pravic sudcu i magistratušu idućem/ vu kasu varošku naj idu. I za to pod ufanje milostivnoga potvrđenija ordinera se, da persone magistratuške i drugi podložni oficeri i slugi, vu pridanom oveh Statutumov, na koncu z koncertacium istoga magistratuša, na spodobu ufaneh po vezdašnjem ove Komisije naređenju dohotkov /shema iliti prilike napravlene/ zadovolne plače letne imali budu, i od njih nikaj već iz dohotkov i imetkov varoškeh prisvoiti ne dubu smeli.

PETNAISTO: Na isplaćanje ovakvih plačil i za premoči druge letne doiduče potrebne stroške, pres vekšega purgarov terha funduš iliti imetek imati bude se mogel, potrebno je da iz občinskih imetkov, po napravljenom gospodarstvu i redu, dohodek preskerbil se. Kaiti vendar vučinena zbog pre napisaneh z magistratušem i nekuliko z občinum izebranom koncertacija, naideno je, da za vezda doklam naime varoš pod vezdašnjem komisarskom naređenju na bolši stališ doide, očivestno gospodarstvo vpeljati ni moguće. Zato odlučeno je i zadnič po komisie vu ovom punktumu odregjuje se, da se:

Pervič vse zemlje oratje na ime občine varoške tak po magistratušu mesto plača, kak takai po drugeh ostaleh purgare i prihodnike iz čisto maloga cenzusa iliti dače vuživane i deržane purgarom, ako pako oni ne bi hoteli, stranskem, tak vendar da deseti kol, ali snop vu nature, deveto pako vu nature; ako pak vu nataure ne, tak vu peneze od vsake ralj novac deset računajuč davati budu dužni; nai se razdele i od purgarov pre napisanem načinom, od stranskeh vendar, kakti takai od selskeh, varoškeh priselcev i stanovnikov i ostaleh, vu nature deveto nai se potrebuje.

Drugoč: Verti takai varoški i drugi ostali grunti občinski, i to vu mestah boljšeh, poleg novoga i njega od jednoga klafta po groši pet augeranoga, vu drugeh pako goršeh mestah do sada imajučega cenzusa nai se dadu.

Tretič: Gorice iliti vinogradi varoški na dalje po istom varošu nai se delaju, vendar da selski ljudi takove delati budu dužni. Od ostaleh pako

porez /zvun promotoriuma Križevčine zvanoga, kakti fundacie plebanuške, iz stare varoške kola-
cie pridanoga/ od drugeh pako promontoriumov
varoškeh i po purgare držaneh, za isplaćanje
desetine od vsakoga kopača jeden vugarski dinar;
od stranskeh pako koji purgari nisu, kak takai od
selskeh, varoškeh priselceh, desetina i takai deveto
iliti gornica vu nature nai se jemlje i potrebuje.

Četerto: Pokehdob varoš od občinske sinokoš
vnogo bi imal i ako mesta z ternjem zarščena
izkerčena budu, kak i skerčiti se budu morala, još
vnogo vekše povekšati se budu mogle. Seno pako
vu ovom mestu, kak se poveda, svoju veliku cenu
bi imalo. Zato iz toga stanovita i ona vekša i bolša
stran za varoš nai se odluči, i seno ononud sprav-
leno /doklam se štagel varoški povekša, ali novi
napravi/ nai se dobro vu kupe iliti stoge spravi, i
na potlam vu vremenu pravom na peneze nai se
oberne. Ostale pako gorše senokoše, vu več mes-
tah leseča, iz navadnoga letnoga cenzusa, vsigdar
predi postavljenoga, purgarom nai se razdele.

Peto: Šume občinske da se ne bi opustile
/zvun jedne strane za derva seči ostavljen/ vse
pod kaštigu i zgubljenja dugovanog, kotere sobum
takov navalitel i naručitel imal bude. I iz njih
trejta stran inspektoru i čuvaru, koj takove nah-
rupele našel bi, dati nai se seči prepovedu. Iz
tako gore imenuvane slobodne stranke derva
kuhinska, ne drugač nego purgarom od vsakoga
voza z četverom marvum dopeljanoga, krajcer
jeden, drugem pako nepurgarom krajcarov šest
vu ovu kasu varošku spadajučem, poleg asig-
nacije magistratuške inspektoru dane, pod kaštigu
i zgubljenja takoveh derv, iz kojeh tretia stran
kontrabanda inspektoru ide. I to za domaču
samo poteboču, a ni kak do sad navdano je bilo
prodavati, dopušćeno bude. Za staine pako drevo
i prutje za građu purgarom za domaču potreboču,
predi po magistratušu previgjena, za nikai; dru-
gem pako, koji nisu purgari, poleg pravične cene
nai se dadu. Kolje za vinograd takai purgarom za
nikai, drugom pako koji purgari nisu, poleg cene
od vsakog voza deset novac seči dopušćaju se.

Šesto: Vnogi purgari i stanovniki ovoga va-
roša, i kaj je bolje suprotivno stranski takai vmno-
gi, stanovite i one od občinskeh razlučene i od-
deljene šume, ne zna se z kakvem zlem vuživa-

njem, guštom i načinom vu držanju ovoga varoša
osebuino derže, i z nimi kakti pravemi odvečnemi
prez znanja magistratuša i fiskuša varoškoga poleg
svoje volje disponuju i razređuju, i nje stranskem
pelemenitim ljudem i mužem prodaju. Zakai nai
predi naime stranski, zbog ovakveh šum, senokoš
i zemail držanja po fiskusu varoškem za probuvati
ius za izvore i pravično ladanje i sumu peneznu
za nje danu probuvati budu mogli, naj se njim
penezi povernu. Drugoč pako nai se za varoš
obernu, šume naime nai se občinskemi šumami
prilože; zemlje pako i sinokoše purgarom zgora
napisanem načinom nai se dadu. Potlam pako
purgari i stanovniki varoški nai se evokuju i njim
takove šume /ako ne bi pravično ladanje svoje iz-
peljali/ vzeti i za varoš obrnuti. Koji pako budu
probuvati do podlašnjega dalešnoga milotivnoga
odregjenija kraljevskoga, vu ladanju takoveh nai
puste se; tak vendar da od jedne rali naimanja
dača dva novca vu letu varošu dati se bude mo-
ralo. Kai takai, razumeva se, od gruntov, zemail,
naime senokoš, goric i šum, po patre Pauline
kloštra ovoga križevečkoga i patre Franciskane
vuživane, koji su mogući imetke i držanja svetska
vuživati. Tak naime, da ovi za probuvati lada-
nje i jus imetkov nai se pritegnu, i ako imetke i
držanja takova na kakovu fundaciju z privolenjem
vendar kraljevskem ne bi bila ostavljena, zvun ver-
tov kloštru spadajučem, druga vsa drugač z predi
postavljenom sumom peneznom za varoš nai se
obernu. Kai ostalog je, paziti bude megistratušu
iliti fiškušu varoškom, ako bi koji takovi grunti i
imetki varoški može bit po purgere ali prebivalce
ovoga varoša vu testamentumu ostavljeni bili,
tak takove ni vu nature, nego poleg pravičnoga
prećenjenja vu peneze redovnikom ostaviti nai
se dopuste. Imetki pako, iliti grunti, vu nature ili
drugem purgarom poleg vrednosti nai se prodadu,
ali pako poleg prave cene po varošu nai se splate.

ŠESTNAISTO: Poklamkam varošov dober
vina dohodek iz svojeh naime goric, desetine i
gornice prihadjajući bi imal, občinsku pako kerčmu
/koteru med pervešemi hasnami baviti bi se mo-
rala/ nijednu ne obderžava, nego naj si stranskem
nekoterem, takai i nepurgarom takovu občinskem
načinom činiti jest pustil. Zbog toga z ovem nači-
nom određuje se i zapoveda, da od vezda i potlam,

takai občinska varoška kerčma da se obderžavala bude, tak navlastito, da vu stanovita vremena, kakti naime vu svetke božične i vuzmene, takai dneve fašenske, k tomu od svetka sv. Jakoba apostola, do svetka v nebu Vzetja B. D. Marije isti takai purgari /koji drugač, ili vu drugo vreme slobodno vsigdar imali budu točiti dopuščenje/ od takvoga kerčmarenja prestati budu morali, i ničije drugo nego samo varoško vino kerčmari se. Drugem pako nepurgarom, ali oni budu velikaši ali plemeniti, pokledok oni kakti ravno takovi niti do vezda, neg kakti skup purgari, vu vuživaju kerčmarenja bili su, i zato artikuluš 36. leta 1715., njih z nijednom načinom pomoći ne more. I tak takai vu vremenu vezdašnje naredbe stališa gospodarstva varoškoga, nikakovo vuživanje suprotivno jurisdikcije varoške, kagoder do vezda zločesto, odhititi i popraviti mora se; niti tulikaj vojakom, koterem isti takai novi vojački regulamentum vu punktumu sedmom očivesto prepoveda. Kerčmarenja hasen joške menje vut van stranska vina ali rečeni plemeniti, vojački ljudi, ali isti purgari, da bi se preskerbljavati podufali. Poklamkam tom varoš svojemi goricami bi bil preskerbljen, i vina domačega bolšega za dovolno bi imal, doklam god domačega vtegnulo bude, ne dopušča se. Vu vremenu pako pomenjkanja domačega vina stranska takai kerčmariti dopuščaju se, ne vendar drugač, nego do poleg magistratuškog određenja spodobno, za dobro kase varoške od vsakoga vedra da se plačati ima. Plemenitim vendar ljudem, kakti takai oficerom vojačkem, za njihov strošek i potreboču, stranska vina preskerbeti /ne vendar da bi na lagve prodavali ali takovo kerčmarili/ prez vsakoga varoškoga od njih dohotka na potlam dopušča se.

SEDEMNAISTO: Drugeh takai mokročih, kakti pive i žgnice, kerčmarenje k regalom gospočkem i spadala, ove pako hasne po drugeh i stranskeh za vezda, prez ništa, da bi kaj varošu od njih davali, protivno vživanju. Zato jakostjum ovoga punktuma zapoveda se, kak berže varoš premoguč vu svoje kase bude, pivarnica, i tak tolikai žganjačnica, na stran varoša da se preskerbi, do čas pak, na one koji toga hasen imaju, stanovit podanjek vu kasu varošku na leto dohađajuči nai se postavi.

OSEMNAISTO: Vzeto je v pamet da ciglenice na kotaru varoškom nekoteri imaju, kakova hasna kaiti takai pod oblast gospodsku spadala bi. Vu punktumu ovom određuje se da jedna takova ciglenica pri kapele B. Device Marie Koruške buduča. Drugač na fundušu varoškom občinskom, drugač stroškom iz te kapele preskerblena, na stran varoša zaderžava se. I ona na občinsku varoša osebujnu i rečene kapele, ako bi kada cigla potrebna bila, hasen i potrebčinu odlučuju se. ostale vse kojeg god osebujneh na zemlje varoške napravlene takove ciglenice, raz patrov pulinov i franciskanov, koje na svojeh grunteh domačeh za svoju osebujnu hasen bez svake potlašnje potrebuvanje takove slobode, do milostivnoga kraljevskoga potvrđenija imaju, i one vu svojem stališu ostavljaju se, čisto da se rastepu i pod nikaj vergnu. Poleg pako one pervem gore načinom za hasen varošku ostavlene ciglenice, koliko najviše moguće je, da se cigla napraviti ima vsako leto i z stanovitum dokončanom, i ovde navadnom cenom prodaje.

DEVETNAISTO. Potvrditi ne more odlučena ova komisija, da malta varoška samem lastov senatorom premeni se iz odlučjenja magistratuškoga, i naime vsigdar vu jednake vre odlučene sume penezne, i one vnogo menše kak dosad ista malta donasala je. Vu letu ekzarendirati iliti dati navadno je bilo. Arendator pako, iliti on koj maltu pred se vuzel je, vu takove časti stanoviti obed magistratušu davati dužen je, kaiti pako naredba ova magistratuška na očivesti občinskeh dohotkov kvar i prejudicium je. I zbog toga od občine tužba dana je bila. Zato magistratušu stalno zapoveda se, da kak berže vezdašne malte terminuse izmeni, tak imenuvanu maltu nazoči buduče občine prisežne. Kaj više, da onumu dati se ima, navadno pako goščenje od maltara od sad potrebuвати se nikak nima, nego nai se skerbi magistratuš, da ono kaj se je dosad potrošilo na obed, to od sad nai se oberne na občinsko dobro.

DVADESETO. Akoprem presvetla poglavnica na poniznu varošku prošnju milostivo dupustila je, da isti varoš vagovinu po odlučenom vre privilegiumu prilično deržati ima. Kaiti pako za narediti ovo dugovanje veliki stroški, prilično takai mesto

i ljudi za to vučni potrebni bi bili. Varoš pako vsa ova za sada nema, niti stališ vezdašnje kase takvo gospodarstvo upeljati ne pusti, i k tomu, razum vezdašnjega stališa zbog militarcev ne svetuje. Od ovud pre napisani varoš takovu prošnju na hasen i konec dopeljati do boljšeh vremen, kada niame za to vsa potrebna bude imal i kada nesloge med varošem i militarcih svojem modušem narede se, i zadnič, vse prečke i neprilike odvernu se, čakati ima. Do teh dob ništa manje varoš vu pervom vživanju naime pri merah žitka i soli refov, kakti takai i vinskih merah naime pri fizeranju, koja vsa i tak mala su, otavlja se i tak od oveh gore zbog za dobiti dohotke.

DVADESET I PERVO. Dokeh dob ne bilo menše kreposti, dohotke iliti imetke spravlene braniti i čuvati, kak ne iskati i za nje se skerbeti, nai skerbi vsakojačke magistratuš letne varoške stroške slagati, da ne prepusti druge nego one prez kojeh nikak ni moči biti činiti, i od ovud vsi preobilni stroški, kaj do sad iz občinskih dohotkoh med drugemi takai na goščuvanje nedopušćeno i ne slobodno bili su, pod kaštigu tako četveroduplit nedomestiti prepoveda se činiti. Oblegacie takai i emisie koje za sad s kvarom kase občinske i terhom purgarov nepromišleno pres vsakoga gospodarstva činile su se, po keh od vekše kreposti i vnoga dugovanja po instanciah i listeh predati i dokončati se mogu, od sad i vsigdar, nai se stegnu činiti, i činiti doklam velika potreboča ne bi bila nai se ne dopuste. Da pako red i način za diurnum takoveh emisušev za potlam obderžaval se bude. Vu ovom punktumu određuje se, da persone magistralske, zvan kotara varškoga, vu horvackom orsagu odlučene i poslane pres stroška na foringu iliti priliku vučinenoga stroška, naime sudec f.1 i gr.30, senator pako notariuš i fiscalis i tribunus plebis, preceptor 30 gr. Zebrani človek, iliti assessor 30 gr. Zvan pako orsaga Horvacoga sudec f. dva, senatori pako notariuš i fiscalis f.1 i gr.30. Tribunus plebis i preceptor f.1, assessor takai 45 gr. na dan , zvuon kak je gore rećeno, prilike i stroške na takovu priliku vučinjene iz kase varoške imali budu. Kada pako za občinsko dobro vu kotaru varoškomu budu činili, onda nikakvoga diurnuma ne budu imati mogli. Ako pako na kojega osebjunu prošnju, kakti testamentum pisat, koga delit, komu

na egzekuciu, ali na kakvo previđavanje izjahali budu, tak ond kak zgora napravljen i određen diurnum takovi instanci dati i naplatiti dužni budu, kuliko pako pravicu vučiniti.

DVADESET I DRUGO. Znašla je odlučena ova komisija kraljevska, okolo ovakove pravice, negda zbog neprilike nekojeh i želje pre škoditi ni zadnje falinge nadhajati. Zato po ovom punktumu stalno magistratuš opomina se, da se nai spomene iz prisege svoje i dužnosti prisežne, da naime vsem pred sobum se tužećem, i pravdajućem, ali i drugač kada iz časti čini, predi posluživši dobro stranke i njihovu tužbu dobro razumevši, vsakom pravicu poleg Boga i pravic orsagskeh potvergjene, navek dati i činiti ima.

DVADESET I TREĆO. Siromaške pres otca živog i vudovic, pravde i instancia ili prošenj vsakem dušem pred drugemi dobro želne i milostivneje biti navadne jesu. Veliku vu tom magistratuš imel bude skerb, da takove pred drugemi vsigdar nai se previgjavaju i pres vsakoga odlaćenja takovem pravica nai se načini. Kadi takai vu drugom pres otca život i siromačkih osebnina biti mora paska, da takovi dobro i pošteno odhraniti se budu mogli, i ostavljena substancija, iliti dugovanje od otcev takoveh nai se inventera i koja slati i čuvati se budu mogla, nai se čuvaju dobro. Koje pako dugovanje čuvati se ne bi moglo nai se na vendetu pusti, i peneze oberne, i penezi oni na interes nai se dadu i takovim tutori i kura-tori dobri i verni nai se po magistratušu odrede. I ovi za dobru obnašati i imati obrambu poleg naredbe artikuluša 68, leta 1715, zadovolno nai se navće.

DVADESET ČETVERTO. Vu tom takai se marljivo potrebuvati od magistratuša skerb, da po testamentumu egzekutore zadnja volja odreditela nai se pako kaj se dostoja ostavljeni dari na cirkve, špitale, ali na svete maše, kai najberže na konec dopeljaju se i od takvoga računai naj se potrebuju. Testamentume pako poleg naredbe artikuluša 15. iz leta 1715. vsigdar poleg emisije sudca činiti i pisati se imaju. I ako bi bili kakovi fiskalitaši,

vsigdar i taki po odlučeneh i na to razumneh po magistratušu peršonah pred nazočnim budučem tribunusom plebis naj se inveteraju i zapečate. I ni predi dok se ne budu čuli možebit kaj potrebujuči i spoznavši njihoveh stanovitost naj se z oviem i po takovom pravom zavietiu, koja za prodaju budu, predi po odlučenom terminušu nai se na vendetu dadu i oni penezi za kasu varošku obrniti se imaju.

DVADESET I PETO. Zbog taksih na imetke svoje purgarske osebuino med nekojemi vuzimane pravi red i dostoina jednakost obderžava se. Vu ovom punktumu narađuje se, da odsad i vsigdar takove fašie ne drugač nago pred magistratušem ali sudcem i jednim jošte senatorom i natariušem nazoči budučem nai se valuju i prijemlju. Tak vendar da kada pred sudcem i jednem senatorom valuvana bude, oni kak berže magistratuš skupa bude, referuvati dužni budu i onda zadnič fašija takova [predi tako vu razlučeni protokolum za to deržani zapisati i od vsakoga rainiškoga dva novca i z navadnom od pečati taksum zbog ladanja funduša vu kasu občinsku spadajuča na spodobu drugeh varošev] vuzeti. I zadnič - onoga istoga funduša ali njegoveh pristojališ vu protukolumu ili knigu zapisati ekspeduvati iliti vun dati imala se bude. Vendar to vzešai van da taksa od takove natoriušu vsigdar ima se od onoga kaj kupuje plati. Na takove pako izručeniye takoveh fundušev i imetka kak godeh prodaneh i zdobljeneh tituluš 14, pod 3. nai se obderžava.

DVADESET I ŠESTO. Pokeh dob takai i ovo pravično spoznalo bi se, da cehi meštarski poleg pravic svojeh kraljevskeh zaderžavaju se i čuvaju. Zato imenuvanom magistratušu na znanje daje se, da poleg takoveh vu prilikah pregonov, poleg pavice vsagdar stali budu. Suprotivno pako da ne bi takovi cehi, ali može biti vu vuzimanju meštrof, ali vu drugeh prilikah falinge občinskemu dobru vučinili, vredno paziti i takove ekscesušev

kaštigati nai ne zamude. Da pako koj ceh privilegie iliti pravice svoje lestov po magistratušu sebi dane, ali od drugeh cehskeh ljudi sebi van dane imali bi, takove za prave ljudi cehske nai ne zpoznavaju, nego takove za dobiti takove prave privilegiume vu slavnu kancelariju dvorno vugaršku naj odluče.

DVADESET I SEDMO I ZADNIE. Vsa skerb i marlivost nai se položi i ima naime da naipredi Božja služba kakti med ostalemi svetki odlučeni poleg naredbe svete Matere Crikve obslužavaju i obderžavaju se vredno. Zatem takai, pokornost i služba suproti presvetle poglavnice naše, tada takai hasen i korist ovoga varoša kraljevskoga da se povekšavati bude mogla. Zadnič, tako takai osebuino nai se skerbi, da selni i tepci i tihoča sudca kak takai hasnovita med istim magistratušem i med magistratušem i občinom iliti purgarmi jedinost i složnost nai se derži. Ova pako vsa budu, ako poleg ovih Štatutumov punktumih i njihovih instrukciih živelo se bude. Kojeh zbog toga pravo i lepo obderžavaju se i vseh oveh izveršenje pre napisanom slobodnoga i kraljevskoga ovoga varoša Križevečkoga magistratušu i občine imati zapoveda se. I zato da Statuta i instrukcie ove od vseh razmeti se budu mogle, kaj naiberže na domorodni i on horvacki jezik nai se obrniti, i pred nazoči budučom občinom izebranom nai se publiceraju, i potlam takai vsako leto, vu vremenu restauracie takai z intituciami nai se prešteju. I da naredbe komisie večkrat napamet doiti budu mogle, par oveh Statumov i instrukciih vsigdar na stolu sudbenom nai se derže. Original pak med druga varoška pisma nai se postavi. Instrukcia pako oficerom kojem spadaju vu paru nai se dadu i vredno ter stalno takoveh obderžavanje nai se preskerbi. Vu drugom odlučena ova Komisia kraljevska večkrat imenuvanomu magistratušu i občini dobro želejuča i hotejuča ostaje.

Stephanus Podravski, de eadem m.p.
Landmann, m.p.